

Redacția

și

Administrația

Cluj Reg. Maria 14

TELEFON 124

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ZIAR SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT

Abonament:

Pe un an Lei 120—

Pe 1/2 an „ 60—

Pe 1/4 an „ 35—

Anunțurile se primesc după tarif.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Cluj 22 Iulie 1923.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

Pentru străinătate un exemplar 3 Lei.

Costul uniților în școala de mâine a Ardealului

Avem în România o puternică campanie a ortodoxismului contra bisericii greco-catolice, și faptul acesta nu surinde, dimpotrivă guvernării noastre, e complac în atacurile adeseori meschine, de cele mai multeori nesocotite; iar la rândul ei, biserica unită răspunde cu aceeași măsură, încât te-ai crede în preziua unui război al celor două religii. Un fapt, politica oarecum aceea a partidului național, ce o face această biserică, contribuie să tăvălească chestiunea (care aproape nu mai este religioasă) în balta politică. De aci înfrunarea nesocotită a guvernărilor. De aci atâtea atacuri, ce se repetă asperant pentru toți câți știu să vadă mai departe decât ochiul miop al begeranților.

În altă parte a ziarului nostru ne ocupăm de un caz de confesionalism dela liceul de băieți din localitate. Înainte de a trece la chestiunea care ne preocupă, mai schițăm: guvernul nu sprijinește școlile unite; le acuză de proselitism, și caută să se scape de ele, să le ștergă de pe suprafața țării; episcopii ortodoxi fac agitație la sate, la fel fac preoții lor, și când un orot unit (un caz recent din Bănat) trece la ortodoxism, este lăudat tendențios de toată presa. Sunt câteva cazuri numai, cari arată tendința guvernărilor.

Și tot atunci, vina este aceeași și din partea uniților. La încoronarea Suvveranilor au făcut cunoscutul gest neromânesc; la Sibiu, la serbările Șaguna, n'au participat; în schimb atacă prin presa ce-o au.

Avem deci de ambele părți toată pornirea de vrășmășie. Și în acest timp se uită cu atâtea nesocotință, că chestiunea unitismului român este cu totul alta: biserica greco-catolică română nu numai că nu este o primejdie, dar va fi necesară într-o zi, și chiar exterminată, ar trebui înființată la acea dată, cam peste 4—5 ani.

Iată ce trebuie să ne preocupe:

Guvernul Brătianu și-a pus în cap cu toată hotărîrea să ridice cultura românească în Ardeal. Să i-o recunoaștem cu toții, oricât am fi de porniți contra lui. Dovadă printre alte ordine, ordinul prin care românizează școlile ordinelor călugărești, conform dreptului canonic internațional, care prevede, că în fiecare stat școlile călugărești vor servi catolicismul, dar în limba statului respectiv. Cu această norocoasă și legală formulă s'a pus capăt iredentismului unguresc din aceste școli, cari pe vremea maghiară făceau acelaș lucru.

Dar aceste școli vor rămânea în sfera indicațiilor episcopioilor ungurești, cu toate că ordinele călugărești sunt internaționale și de drept nu cad în această sferă. Atunci?

Executarea prevederii dreptului canonic în chestiune noi o vedem mult mai lesne prin ajutorul bisericii catolice române, care este menită să ia în

Ardeal locul celei ungurești. Asta este.

Iar guvernării noastre și biserica unită servesc prea puțin cauza, care este a amândurora, atacându-se și provocându-se reciproc. De pe urma acestor atacuri am ajuns la ideea stațificării tuturor școlilor unite, cu toate că trebuiesc păstrate pentru acel scop de mai sus, al înfrângerii horthysmului în Ardeal. Să nu ni-se aducă o-

biecția, că sprijinind statul școala confesională română, minoritățile pot cere acelaș sprijin pentru școlile lor anti-patriotice. La urma urmelor, guvernul maghiar nu ne trîmbează când finanțează iredentismul de aici. Și la urma urmelor, îngăduim și o prigonire a uniților; dar vrem ca din această luptă simulată să nu iasă înfrântă biserica unită, care ne va fi încă trebuitoare.

Anularea alegerii dela baroul Cluj

— Revoltătoarea hotărîre a Comitetului Uniunii. Avocații români vor continua lupta cu și mai multă îndârjire. —

Ieri au sosit dela București dnii avocați Dr. Fabius și Dr. V. Roman, delegații baroului la ședința în care comitetul Uniunii avocaților din România a hotărît să discute validitatea alegerii dela 24 Iunie a. c. Delegații baroului național au adus o știre, care a alarmat tot orașul:

Comitetul Uniunii avocaților din România a invalidat alegerea dela Cluj.

Hotărîrea Uniunii a stârnit o indignare fără margini în cercurile avocaților cari au făcut naționalizarea baroului clujan. Nemulțumirea a fost și mai mare, când s'a aflat despre împrejurările în care s'a adus hotărîrea și pe cari le dăm aci în scurt:

Contestația au cerut-o următorii membri ai comitetului detronat al baroului din Cluj: Dr. Dionisie Pop, fost decan, și românii Dr. Berkes Salamon, Dr. Gabányi, Dr. Abrudbányai. Iar hotărîrea Uniunii au adus-o d. A. Dobrescu, aliatul declarat mai dinainte al acestora, cu numai patru dintre cei unsprezece membri ai comitetului Uniunii, restul nefiind de față. Faptul că o astfel de compoziție a comitetului nu are după regulamentul căderea de a aduce hotărîri în această chestiune, nu l-a împiedecat însă pe d. Dobrescu să nimicească alegerea dela Cluj pentru considerații de forme, printre altele pentru aceasta, că s'a ales membrii noi în comitetul baroului Clujan, în locul celor șapte evrei și unguri cari nu demisionaseră.

Adusă la cunoștința avocaților români din Cluj, cari toți — cu excepția a doi numai — sunt în tabăra noului decan Dr. A. Frâncu, hotărîrea adusă în numele Uniunii, în loc să i facă să dezarmeze, a îndemnat la continuarea luptei până la capăt. Avocații români din grupul distinselor personalități ale dlor Dr. Ion Suciu, Dr. Amos Frâncu și Dr. Valer Roman, au hotărît să continue opoziția și să o extindă în întreg Ardealul. Sentința de Miercuri dela București o socotesc nulă, iar naționalizarea baroului din Cluj definitivă. Lupta adevărată pentru naționalizarea justiției înstrăinate a Ardealului se va da efectiv abia în congresul general dela București, la toamnă, până când se va organiza un bloc al tuturor avocaților români din Ardeal.

Tratativele în chestia școlilor evreești din Ardeal

De ce s'a amânat adunarea de Miercuri și protestul evreilor la străinătate. Destăinuirea senzațională a unui ziar vienez.

Asociația levreilor ardeleni, a celor cari în congresul de astă primăvară dela Timișoara au votat recunoștință Ungariei, a anunțat pentru Duminică trecută o mare adunare la Cluj, de protestare contra introducerii de către guvern a limbii române, în locul celei maghiare, în școlile lor înființate din bunăvoința statului nostru. Adunarea, pentru motivul că ar fi a doua zi după Șabes și n'ar putea veni toți evreii din provincie, a fost amânată însă pe Miercuri. Lucrul acesta l-am arătat acum săptămâna, când ne-am ocupat pe larg de toată chestiunea școlilor evreești. Am arătat atunci și politica budapestană ce o fac acestea, și recunoștința față de statul român că-

ruia ele își datoresc existența, și am arătat și acea obraznică sugereare a ziarului jidovesc „Uj-Kelet“, ca evreii să protesteze la străinătate pentru că nu sunt lăsați să și facă o educație în spiritul revanșei acelei Ungarii, care i-a pus pe fugă sau i-a omorât în pogromuri.

De ce nu s'a mai ținut adunarea.

Adunarea nu s'a ținut însă nici Miercuri, pentru că în acest timp o delegație de evrei a început la București tratative cu guvernul.

Firește, împotriva acestui lucru n'am avea ceva serios de zis, — dacă — dacă tratativele ar duce la un sfâr-

șit de demnitatea statului nostru. Dar ele s'au produs numai după ce Statul român a fost insultat și de evrei și de presa maghiară (doar mulți dintre ei sunt în partidul magnaților iredentiști); după ce însuși ministrul cu care tratează, a fost insultat printr'o scrisoare deschisă adresată lui, iar Statul român amenințat cu protestul la Geneva.

După indicațiile Budapestei.

S'a adoptat deci tactica partidului maghiar, care timp de o lună a tot amenințat Statul român, pentru ca apoi în adunarea dela Târgu-Murăș să pună condiții și să înceapă tratative cu guvernul.

Știrea tratativelor, dacă n'ar fi fost întâi această tentativă stăruitoare de a impresiona guvernul, poate ar putea fi primită cu indiferență. Dar între timp iată ce s'a întâmplat:

Guvernul a dat înapoi în fața amenințărilor?

Corespondentul lui „Bécsi Magyar Ujság“ din Viena anunță, vorbind despre aceste tratative ale evreilor, că tratativele partidului maghiar continuă încă și că guvernul li-a satisfăcut până acum toate cererile, astfel că toate ordinele date școlilor ungurești la sfârșitul acestui an școlar, ar fi pe cale de a fi retrase.

Tactica ar fi prins deci și sunt semne, conchide corespondentul, că nimic nu s'ar alege din ordinul de introducere a limbii române în școlile evreilor horthyști.

Nouă ne place să credem în competența dlui dr. Anghelescu, ministrul instrucției, precum și în statornicia ce i-o dictează măsurile pe cari nu trebuia să le ia dacă este slab de inger. Ne place să credem, că dacă a început tratative, nu le-a solicitat și nu va face pe impresionatul. Altfel a făcut o faptă cu urmări triste, pentru că nu trebuie uitat, că în jurul ordinelor sale s'a făcut o propagandă intensă în străinătate contra noastră și o surescitare a spiritelor străinilor din țară.

La urma urmelor, față de unii cari mereu subminează existența României, față de școli despre cari ancheta ministrului a dovedit că ne sunt dușmane, ne vine greu a crede că corespondentul ziarului vienez a spus adevărul. Oricum, d. ministrul al instrucțiunii publice are un angajament cu atât mai serios față de Ardeal, cu cât a fost întâiul care s'a angajat la operă de purificare ce i-am văzut-o începută frumos.

— Evreii din oficiile de stat bistrițene. Corespondentul nostru din Bistrița ne înștiințează, că în acel oraș provocațiunile evreești se continuă cu o regularitate mai respectată decât ori unde în Ardeal. Datorită faptului, că serviciile publice au încăput în mare parte pe mâna lor, aceste provocațiuni indignează cu atât mai mult, cu cât se fac ca din partea statului român.

Numerus clausus in Statele-Unite

Un cetitor al nostru de peste ocean ne informează, că lupta pentru stăvilirea accesului evreilor la Universitate a început și acolo, puternică. Autoritățile academice discută măsurile ce trebuie luate, pentru că afluența studenților evrei este prea mare de câțiva ani. Mare? Dar judece-se în raport cu acea dela noi: procentul evreilor în Universitățile americane este de zece la sută, cu această repartitie: 6694 la facultățile de litere și științe cari sunt cele mai frecventate; 1994 la facultățile de drept, 1490 la cele de medicină, 1325 la politehnici, 1185 la comerciale, 981 la odontoiatrice, 127 la agricultură și științele silvice. Numărul total al studenților evrei din Statele-Unite este de 14.000, dintre cari cei mai mulți la Univ. din New-York.

Acest procent, de 10, a îngrozit deci autoritățile școlare americane, cari, după informatorul nostru, au început să aplice numerus clausus în mod deghizat. Firește, procentul dela noi nu poate să înspăimânte pe guvernării noastre cari se văd și ne văd legați de mâni și de picioare de elementul copleșitor al evreilor.

Proselitismul sportului străin din Cluj

Ceeace se întâmplă în orașul nostru în numele sportului românesc, a ajuns să nu mai poată fi trecut cu vederea. Provoacăniile la adresa noastră, la adresa statului român, ce le fac străinii în numele acestui sport zis al nostru, atrag din săptămână în săptămână luarea aminte, că se merge prea departe cu toleranța. Nu vom vorbi numai de faptul (destul de serios) că la matchurile internaționale de aici, România ni-o reprezentată numai jucători, mai cu seamă evrei, cari nu știu ce fel de cetățenie au. Printre jucătorii cei mai importanți ai străinilor noștri sunt patru din Ungaria, evrei, despre cari știm că serviciul siguranței a căutat zădărnice să-i îndepărteze: un mister a făcut întotdeauna să se întoarcă cu bagajele aici.

Vom reaminti însă provoacăniile ca aceea la adresa unui ministru al statului român și la adresa unui joc românesc. Cazul este cunoscut, dar trebuie reîmprospătat, pentru că vom vorbi despre ceva în legătură cu aceasta.

S'a întâmplat atunci când publicul evreo-maghiar a manifestat scandalos contra dlui ministru dr. Angheliescu, că de partea tribunei de scandalagii au stat și câțiva români. Și-acum, în legătură cu aceasta, să dăm loc unei observații a unui cetitor al nostru, că membrii români ai echipei sportive locale nu și vorbesc decât ungurește, spre rușinea publică și mulțămirea străinilor. Vă puteți convinge despre aceasta ducându-vă o singură dată la arena sportivă și căutând să fiți aproape de rândul lor din tribună. Ba, le veți auzi limba arpadiană chiar și dela distanță, când apostrofează pe jucătorii de pe arenă, după obiceiul adus de publicul din ghetto.

Și ca să vedeți, că este ceva serios această, vom aminti un caz de acum câteva săptămâni, pe care ne-am tot sfiit să-l așternem pe hârtie: la fa-

brica Czell, la o petrecere, s'a întâmplat că un cunoscut sportman român ce se afla într-o societate evreo-maghiară, a înjurat și amenințat pe un coleg, tot român, care cânta românește la o altă masă.

Să nu ziceți, că după aceste cazuri sportul din acest oraș nu trebuie să ne intereseze. A devenit un teren al proselitismului evreo-maghiar și singur acest lucru, în România noastră! trebuie să dea de gândit tuturor. După acest fapt — și mai mult decât după insulta la adresa reprezentatului cărmuirii — autoritățile ar trebui să aibă un cuvânt. Și nu ne îndoiim, se vor grăbi să și-l spună.

Băile orașului Cluj

Primum din partea dnei directoare a internatului Liceului „Regina Maria“ rândurile de mai jos, cu rugămintea de a le publica întocmai și a le recomanda atenției autorităților în drept:

De mai multe zile ficele mele mă rugau să le las la băile Strand, ca o mamă serioasă am mers întâi personal să văd aceste băi, intrând în năuntru o priveliște grozavă, me-a isbit, ochii, momentan credeam că am intrat în Sodoma și Gomora; mii de trupuri despuiate, atât femeiești cât și bărbătești, care se tăvăleau prin nisip, prin apă fără nici o jenă și perzând ori-ce simți de pudoare m-am îngrozit și mi-am zis: se poate ca autoritățile să permită o astfel de degenerare mai ales astăzi când trebuie să luptăm a nu lăsa decadența care duce la prăpastie să înainteze căci perzând ori-ce simți de pudoare se naște și înflorește ideea bolșevistă în capurile seci în deosebi. Se poate ca în fața oamenilor să se permită bărbați aproape mai despuiați ca Adam căci Adam avea frunze verzi ear aci am văzut chiloți albi de tot transparenți: Am văzut în apă o pereche amoretată făcând niște figuri nepermise și lumea râdea. Am văzut la o masă un Golia despuiat cu o sulfină conversând în termenii cei mai desfătători. Am văzut trântită în nisip o fetiță candidă ear alături un Adam despoat făcându-i curte într-o poziție ne ertat ochilor publici în genere am văzut atâtea lucruri decențe care m-au scârbit și m'am gândit unde este educația veche când un frate nu se descâlța în fața surorii sale și o soră nu se spăla în fața fratelui ei. Unde este idealismul frumos al tinereții când femeia era cugetată ca un inger și azi o vezi atât de despoată, Romeo nu mai poate avea nici o dorință. Am văzut băieți și fetițe dela 9 ani la acest Strand periculos.

În țările cele mai civilizate la băile de mare și chiar la „Ostenda“ unde ea parte pătura cea mai cultă a omenirii, la mare care este imensă și se fac selecțiuni separând-u-se femeile la o parte și bărbații de altă parte; Ear aci în Strandul Clujului este un amalgam, noi mamele cerem ca Autoritățile să intervină în acest Strand să fie împărțit în două și anume o parte pentru bărbați și o parte pentru femei; Căci cerându-se această bae pentru întremarea sănătății copiilor noștri să nu ne trezim că am infiltrat în sufletul generației tinere cea mai grozavă plantă a degenerării.

Și la desfrânările care se petrec la acel Strand mai cântă și muzica profanând simțurile frumoase tăvălite în nisip! Curge berea și mâncările încât dansul mai lipsește ca să fie într'adevăr Sodoma și Gomora. Cerem urgent intervenția Autorităților competente.

Cluj, 17 Iulie 1923.

Aurora.

Gunoaele primăriei

Cetățenii Clujului, cari oboșiți de truda zilei și de murdăria din oraș, se gândesc să petreacă o oră de odihnă în parc sau dincolo de acesta, în păduricea de pe malul drept al Someșului, sunt expuși de către onorabili noștri edili unei torturi cu adevărat revoltătoare. De cum treci de Arena sportivă, terenul viran e plin de gunoae depozitate acolo de câțiva timp numai. Iar dacă ai cutezanța să înfrunți mirosul pestilențial și să treci de cartierul țigănesc, și-se întinde o priveliște și te înecă un miros, încât îți vine să amețești. Fără nici o exagerare, nu poți trece pe acolo fără să te fii de nas un sfert de oră.

Gunoaele cari se depozitează aci sunt aduse de carele primăriei, care, se vede a jurat moarte oricărui cetățean. Și observați, în acel loc trăesc oameni: este un cartier acolo, și sunt și câteva case ieftine, funcționărești. Aceștia, dacă în decurs de un an nu vor cere ospitalitatea dricului primăriei, vor renunța și la casele ieftine și la martiratul trăitului în acest oraș.

Dar nu sunt numai ei primejduiți de nepăsarea edilitară. Alături este baia de plajă, și apa, înainte de a ajunge la baie, spală toată această cantitate de peste 4—500 care de gunoae, pe cari primăria le putea arunca prea bine în Someș, dincolo de abator.

Uniunea pantofarilor români din Cluj

Zilele acestea a luat ființă în localitate Uniunea pantofarilor români, înjghebată în scopul de a dezvolta industria românească și a feri pe români de specula evreească. Din această cauză prigonirile evreești contra ei au și început: fabrica Renner îi dă materialul cu 150%, mai scump decât pantofarilor unguri și evrei, iar aceștia se străduesc să provoace un boicot al ei. Din nefericire autoritățile arată asociației aceeaș dragoste, silind-o să stea într-o mcnșardă.

Faptele acestea, văzându-le repetate regulat ori de câte-ori avem o inițiativă românească, dovedesc, că este timpul să ne organizăm în toate domeniile.

Spre lauda în plus a asociației pantofarilor români, asociația — dupăcum ne-a informat — va lucra pentru studenți cu prețuri reduse.

În atenția autorităților

Sunt mai mulți ani de când s'a ordonat librarilor unguri de dincolo de Predeal să retragă din circulație cărțile postale ilustrate cu inscripție ungurească, dându-li-se totuși posibilitate, pentru a nu rămânea păgubiți, să le vândă după ce le vor fi înlocuit inscripția ungurească cu una românească.

Deși ordinul s'a dat din primele zile ale înstăpânirii noastre în Ardeal, cu toate acestea cărțile postale cu inscripție ungurească circulă liber prin tot cuprinsul Ardealului. Un cetitor al ziarului nostru, ni-a pus acum la dispoziție o serie de ilustrate de acestea, din localități românești cum e Caransebeșul, Lugojul, Șimleul ș. a., reprezentând „biserica valahă“ (oláh templom) și alte asemenea edificii botezate cu vechiul nume de hulă dat de unguri românilor.

Cărți postale ilustrate cu inscripție de batjocură ca aceasta se vând pretutindeni și informatorul nostru ne asigură că într-o întreagă călătorie dela

Orșova—Caransebeș—Lugoj—Orăș-Târgu-Murăș—Satu-Mare—Sighet, găsit o singură ilustrată cu inscripție românească, ci numai de cele ungure menite să perpetueze vechile nume de batjocură. La Alba-Iulia se vând ilustrate reprezentând poarta cetății pe care a intrat M. S. Regele Români la încoronare și care figurează tot „poarta regelui Carol al Ungariei.“

Constatănd circulația pretutindeni neîngăduită, a cărților postale ilustrate în chestiune, atragem serios atenția autorităților să le confiște, întrucât contribuie în sânul populației maghiare la ideea nestatorniciei statului românesc.

Ruperea tratatelor muncitorilor tipografi cu patronii.

Luni, după cum am anunțat în numărul trecut al gazetei noastre, avea să se caute o înțelegere a patronilor cu muncitorii tipografi în privința noului contract colectiv. Tratatul s'au urma Luni și Marți și promiteau să a ducă o înțelegere. Pretențiunile muncitorilor erau de 1200 Le pe săptămână, datorită scumpetei de astăzi de pe piață, din care au lăsat câțiva în desbaterile din întâia zi. Înțelegerea a eșuat însă a doua zi, când patronii cari păreau înduplecați să dea acest salariu, au venit cu pretenția, ca fie care culegător să dea gata (cules corectat și împărțit) 290 de rânduri garmond pe 12 cic., în loc de 200 pe zi, — aceasta atât în ce privește pe culegătorii dela ziarele cotidiene, cât și pe ceilalți.

Atât delegația muncitorilor, cât și a patronilor a refuzat să mătrateze în aceste condiții. Tratatul ve se vor relua probabil Luni prin intermediul inspectorului muncii.

Un nou sistem de furturi literare

— Pățania scriitorului A. Mândru între Cluj și Sângeorgiu românesc, pe căile ferate ale generalului Moșoiu. —

Ni-se comunică un fapt, căruia Direcția Căilor ferate române și d. ministru al comunicațiilor ar trebui să dea măcar atâta importanță, cât unui accident de tren. Nenorocirea — pentru că este exclus alt termen când este vorba de C. F. R. — i-s'a întâmplat scriitorului A. Mândru, plecat din București cu familia la băile dela Sân-Georgiu românesc. La Cluj a depus bagajele la vagonul de bagaje și a pornit apoi liniștit la băi, unde a tot putut aștepta să-i sosească. Nenorocita întâmplare l-a adus astfel acum două zile pe la Cluj, în investigație, unde a aflat că trebuie să și ia rămas bun dela cuferele garantate de stat: i-s'au furat pur și simplu.

Acum, lucrul s'a mai întâmplat și altora, încât nici un șef de gară cel puțin nu se mai impresionează, cu atât mai puțin autoritățile ce mai înalte. Odată însă cu garderoba, care la un poet face atâta cât la d-nul ministru o vilă, i-s'a furat dlui Mândru și câteva poezii și două romane inedite ce le avea în bagaj. Și aceasta — guvernării noastre să ne creadă — nu este tocmai puțin. Au dispărut odată cu bagajul aventuros, iluzii, bucăți de suflet presărate pe filele nenumerate, a dispărut poate o celebritate, și aceasta e mult la un poet care neputând ajunge ministru, nu are perspectiva unei celebrități ieftine ce și-o dă o Vintileancă.

Informațiuni

— Președintele găzuitoarelor de români. Duminecă s'a ținut la Cluj adunarea societății „Emke” pentru alegerea unui președinte în locul defunctului Josika Samu. „Emke”, faimoasa organizație înființată pentru maghiarizarea românilor din Ardeal, funcționa de cinci ani cu aceleași statute făcute sub unguri în acest scop, și acum a trebuit să le modifice. Ori, toată modificarea a fost aceasta: banii Societății nu se vor mai testa orașului Cluj, în cazul desființării societății, ci se vor da confesiunii maghiare celei mai puternice. Incolo, au rămas aceleași. Și mai mult chiar, nu s'a modificat nici punctul conform căruia pot fi membri ai ei și oameni din alte țări (fi-rește, din Ungaria). Guvernul ceruse modificarea lui și a chiar desființat într-o vreme societatea din cauza acestei stipulațiuni. Cu toate acestea adunarea de Duminecă a ales în scaunul de președinte pe contele Béldy, repatriat la Budapesta unde este și astăzi.

Nimic însă n'a împiedecat pe românofoba „Emke” să trimită o telegramă de omagiu Regelui României. N'a împiedecat-o nici chiar faptul, că noul președinte a mai fost 25 de ani președinte al ei, în timpul când „Emke” funcționa numai pentru maghiarizarea noastră.

— Desființarea liceului din Năsăud. Politica școlară a guvernului liberal ilustrată prin tendința de a statifica totul, ni-a adus, spre deosebire de rândurile din trecut, un lucru care nu poate plăcea: hotărârea desființării liceului grăniceresc, confesional, din Năsăud. Suntem informați, că cu ocazia votării bugetului școlar de către consiliul local, acestui vechi liceu românesc nu i-s'a votat o lăscăe. S'a dedus din aceasta, că guvernul condamnându-l astfel la moarte, n'a făcut decât să-l silească să treacă la stat.

Politica acesta se urmează de altfel și față de liceele cealalte și mai cu seamă față de cel din Beiuș. În privința aceasta noi ne-am spus cuvântul în altă parte a ziarului.

— Noul local al Camerei de Comerț. În sfârșit Camera de Comerț din localitate a ajuns să se poată muta în localul propriu din Calea Victoriei, deținut până acum de Comandamentul corpului 6. care l-a eacuat încă de acum două săptămâni. Trebuind încă unele reparațiuni, Camera de Comerț se va muta în noul edificiu abia săptămâna viitoare.

În același local se vor muta și societățile sindicale comerciale, din oraș, ale căror camere de până acum vor trebui date publicului lipsit. Auzim, însă, că aceste societăți vor să-și păstreze și vechile birouri, pentru scopuri personale. Autoritățile au cuvântul. Pentru că nu se poate îngădui o astfel de lipsă de respect față de funcționarii și ofițerii fără domiciliu.

— Dueluri între ofițeri și jidani. Știrea este din Bistrița, unde, după cum arătăm în altă parte, provocațiunile evreești se țin lanț. O afacere de onoare, a unui ofițer român cu un evreu, este ceva ce te izbește îndată, iar corespondentul nostru ne informează că asemenea chestiuni s'au mai produs acolo. Ne ocupăm aci de ele

In chestia școlilor evreești

Stadiul tratativilor evreilor cu ministrul instrucțiunii publice. Sforțările jidovești pentru asigurarea panmaghiarismului în Ardeal.

— **Tratativilor confesiunilor maghiare n'au dus la nici un rezultat.** —

Corespondentul ziarului jidovesc „Bécsi Magyar Ujság” din Viena a adus o știre senzațională pe care o dăm în altă parte a ziarului nostru, în chestiunea școlilor ungurești din Ardeal. Ziarul vienez anunță, că după adunarea dela Tg.-Murăș, din 23 Mai a. c., a partidului maghiar, o delegație a acestui partid a început cu guvernul român tratative cari continuă și astăzi și cari ar fi dus la o izbândă pe toată linia a pretențiilor maghiare. Guvernul s'ar fi arătat dispus să retragă toate cunoscutele hotărâri date școlilor ungurești.

Controlând această știre, suntem în măsură a o desminti din cel mai competent loc. Este adevărat, că partidul maghiar și confesiunile ungurești fac tot felul de presiuni, dar guvernul nu li-a dat nici o asigurare. Faptul adus de același ziar vienez, că partidul maghiar a dat ordin unui ziar al său să nu mai agite chestiunea școlilor ungurești atâta timp cât

tratativile nu sunt sfârșite, nu înseamnă încă un succes al delegației maghiare.

Se vede cât de colo, că știirea ziarului vienez nu urmărește decât crearea unei atmosfere care să ducă la un succes al tratativilor delegației evreești. „B. M. U.” a și spus-o, că în urma succesului unguresc, delegația evreească are speranța unei izbânzi la fel.

Ne-am interesat și în această chestiune la autoritățile competente și putem da aceeași asigurare, că tratativile delegației evreești au rămas până acum infructuoase. Este adevărat însă că presiunile evreești sunt mai mari, și se fac din toate părțile. Pentru asigurarea horthysmului în școlile evreești înființate sub români, se ridică glasuri de pretutindeni; frățietatea evreilor maghiari cu evreii „români”, cu partidul maghiar, cu evreii din partidul liberal și cu cei internaționali, s'a dovedit puternică astă dată, dar tot pe atât de zadarnică.

Avocații din alte centre se agită apoi pentru a obține și înființarea altor barouri în Ardeal.

— **Un funcționar nedreptățit.** D. asesor dr. Ciortea dela sedria orfanală din localitate ni-se plânge, că deși a fost reintegrat în mod legal în acest post șeful său dr. Țiplea, care i-ar fi pus la cale scoaterea recentă din postul ce i-s'a redat, refuză să-l primească. Atragem asupra acestui caz atenția celor în drept, cu atât mai vârtos că afacerea a dat prilej în presa maghiară la discuții reciproce cari dezvelesc și lucruri ce zierele acestea le exploatează contra autorităților noastre.

— **Pacifiatorii profesorilor dela liceul „Gheorghe Barițiu”.** Ziarul unit „Albina” din București povestește un caz dela Cluj, într'atâta de interesant, că deși cam învechit, trebuie să ne oprim asupra lui. Ci-că profesorii uniți și neuniți dela liceul „Gheorghe Barițiu” se împacă de minune de patru ani deplin, spre exasperarea conducătorilor bisericii dominante. De aceea P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan a scris ministrului instrucțiunii, iar cărmuitorul statului i-a dat ascultare și a convocat o conferință a profesorilor acestui liceu, ca să vadă dacă nu se poate provoca o discordie între cei de legea greco-catolică și ortodoxă.

Atât. Urmarea n'o știm, cu toate că nu ar fi mai puțin interesantă. Dar și atâta este de ajuns din partea unui păstor de turmă creștinească română și din partea unui cărmuitor al instrucției românești.

Legiunea gardiștilor naționali din 1918. Joi seara s'au pus la Cluj bazele unei legiuni de tir și sport a foștilor gardiști naționali din Ardeal, din anii 1918 și 1919. Primpreședinte al comisiei de organizare a fost ales d. dr. Amos Frâncu, decanul baroului Cluj. Comitetul se va întruni în fiecare Joi la orele 9 seara, în biroul provizoriu din Calea Victoriei Nr. 44.

— O întâmplare în chestia alegerilor dela barou. D. avocat dr. Ion Guirgiu ne trimite bazat pe legea presei următorul răspuns la remarcă făcută de ziarul nostru în legătură cu un interview al d-sale din ziarul „Ellenzék”:

„În legătură cu alegerile dela baroul advocațional din Cluj s'au găsit oameni, cari în mod tendențios îmi interpretau ținuta mea de antinațională și-mi criticau interviewul acordat ziarului „Ellenzék” din localitate. Susțin în întregime și acum și oricând interviewul meu din Ellenzék.

Adevărul totdeauna ustură iar eu aserțiunile mele oricând le pot proba.

Dealtcum proba cea mai palpabilă este nimicirea alegerii baroului II în frunte cu Dr. Amos Frâncu, ales în mod ilegal din 24 iunie 1923 din partea comitetului Uniunii din București, care în ședința sa de miercuri a zădărnicit alegerea lui Dr. Amos Frâncu și-a ortacilor sei în întregime declarând baroul vechiu în frunte cu Dr. Dionisiu Pop de legal. O palmă mai mare n'a primit încă nici un barou din țară și a trebuit chiar corpul advocațional din Cluj la o așa dezastru moral...

În meritul chestiunii de această dată numai atâta: Lupta dela alegerile din barou nu s'a pornit pe tema romanizării, ci pentru vătămarea ambiției câtorva inși, cari au fost preterat la alegeri din lipsă de spațiu...

Mai târziu s'a făcut și iscodit povestea cu romanizarea artificială a baroului și cu vătămarea „hegemoniei românești” în baroul din Cluj. Hegemonia românească era asigurată și sub decanatul lui Dr. Dionisiu Pop, deoarece dintre cei 20 membrii din fruntea baroului 12 erau Români și numai 8 inși erau minoritari. În urmare constat, că pornirile greșite dela baroul Cluj au sdruncinat mult prestigiul advocațional atât în fața neamului, cât mai ales în fața străinilor...

Păcătoșii pună-și cenușă pe cap, pentru că ordinea de drept și armonia și colegialitatea în baroul din Cluj trebuie menținută și salvată cu ori ce preț și cu ori ce jertfe...

Dr. Ion Guirgiu avocat și fost deputat.

— **Profesorii de românește ai lui „Ellenzék”.** Asociația săcuilor repatriati în Ungaria, cari totuși vorbesc în numele Ardealului unguresc, au trimis Ligii Națiunilor un vast memoriu despre nu știu ce atrocități și persecuțiuni românești contra ungarilor. Guvernul nostru a dat un răspuns, reprodus de „Ellenzék”, și de care ne-am ocupat numai noi dintre publicațiunile românești. Acum ziarul magnaților și al Budapestei vine cu comentarii în continuare și spune nici mai mult nici mai puțin, decât că guvernul român a mințit; dreptate a avut numai memoriul săcuilor. E și acesta un semn de loialitate.

Dar ceea ce a fost minunat din comentariile ziarului din solda horthysmului, a fost comentariul făcut măsurii prin care s'a impus ca profesorii de limba română dela școlile ungurești să știe românește. „Ellenzék” nu mai știe cum se mira și declară, că pentru acești profesori limba română este o limbă necunoscută și totuși protestează la Liga Națiunilor. — Minunat!

„Iubirea” cea mai nouă notă muzicală pentru voce și pian compusă de vestitul nostru cupletist Emil Dumitrescu. Se află de vânzare la Librăria Alexandru Anca Cluj. Prețul 15 lei. În provincie prin postă 18 lei. Toți amatorii de romanțe trebuie să o a'bă.

Di Emil Dumitrescu, distinsul nostru cupletist s'a stabilit la băile Ocna Sibiului pentru sezonul acesta.

Băcile, Comercianții, Industriașii sunt rugați să-și facă Inserțiunile reclamele în ziarul „Clujul” în preț de jumătate ca ori unde.

Fabrica română ardeleană de clopote patentate și Ornate Bisericești

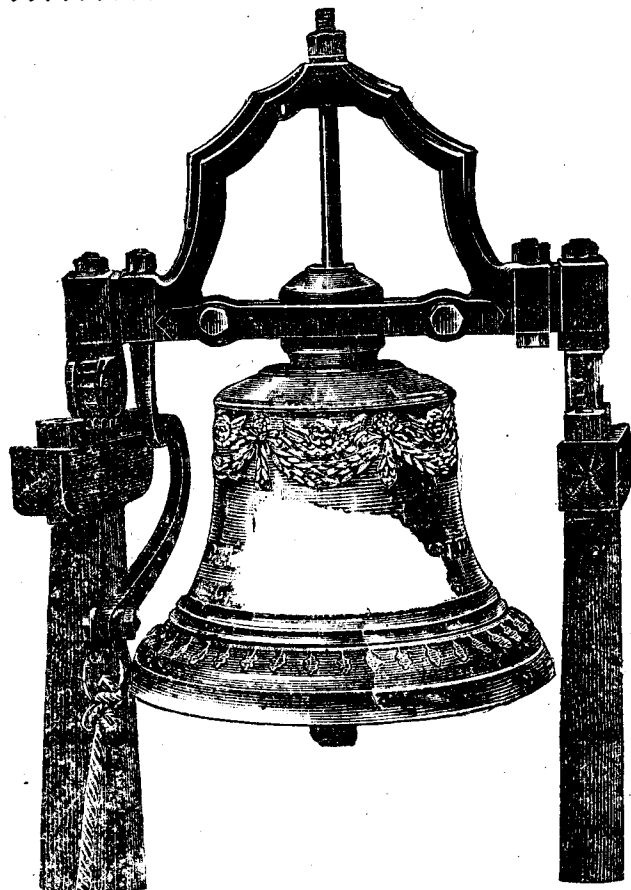
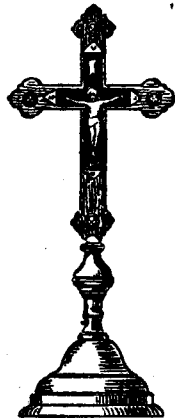
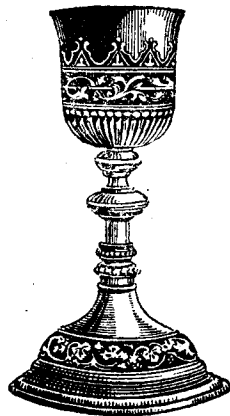
Alexandru Anca, Cluj

1870

Distins cu medaile de argint și mai multe diplome

Înainte succesorii lui Efraim Andrásófszky
Birourile: CLUJ, Piața Unirii 32 și Reg. Maria 14. Fabrica C. Victoriei 36.

Unica fabrică în țară, care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasófszky, care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții. Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. — Înainte de a face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. Veniți, Vedeți și vă convingeți.

Az ország egyetlen gyára, amely szabadalmazott harangot készít kitűnő minőségben az Andrásófszky receptje szerint, mely több kiállításon volt arany és ezüst éremmel kitüntetve. Tartósságáról több évi felelősséget vállalunk. Mielőtt bárhol rendelést tenne, kérjen felvilágosítást és ajánlatot gyárunktól. Jöjjenek, nézék és győződjenek meg.

CASSA DE PĂSTRARE ȘI BANCĂ DE CREDIT SOCIETATE PE ACȚII

CLUJ PIAȚA UNIRII 7.
(12) 4-10
Fond de rezervă cca 15,000,000 Lei. Filiale: Dej, D.-Sânmărtin,
Capital Social 16,000,000 Lei. Alba-Iulia, Târgul-Murăș.
Dezize primim sub condițiuni favorabile.
Depozitul pulpitelor „SAFE” stau la dispoziția
clientelei cu prețurile cele mai avantajoase.

B. MENT, DEJ HOTEL „ROMANIA” Restaurant, cafenea și cofetărie. Incălzire Centrală.

(27) 10-10

Banca Ardeleană și Casa de Economie S. A.

Cluj, Piața Unirei Nr. 32. (2) 4-10
Capital social: Lei 40,000,000.
SUCURSALE: Tg.-Mureș, Uioara, Reghinul-Săsesc, Turda.
Depozitul pulpitelor „SAFE” stau la dispoziția clientelei cu prețurile cele mai avantajoase.

Aurel Decei Restauratorul gărei al C. F. R. Cluj.

Cea mai bună, mai solidă și gustoasă cină. Vinuri escelente garantat naturale și soiuri cu prețuri civile.
Superioară a tuturor Restaurantelor din țară. (33) 4-10 Cerați și Vă veți convinge!

Domni Advocați și Judecători!

Comandați urgent dela **Librăria Anca, Cluj**
„**Legea de execuție**”
cu prefață de Dr. Stefan Laday. Prețul Lei 65.—
„**Vademecum**” **juridic**
român—maghiar de Alex. Balázs. Prețul 60 Lei.

ȘLEFUITORIE ȘI
FABRICĂ DE OGLINZI

Sticle și oglinzi pentru mobilă, șlefuite în stil baroc, în formă de stea și flori, precum și după deseneuri, se pregătesc artistic la Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi

HUNWALD,
Cluj, Str. Vlăduț 3. Telefon 1-47. (32) 4-10
Resmăluim oglinzi stricate.

Dumitru Vorica

Piața Mihai Viteazul 5.

Magazin de specialități în brânzeturi, cașcaval, slănină, salam, unsoare. Vin, spirt și licheruri.
(31) 4-10 Engros și Endetail.

Tot felul de cărți și tipărituri se pregătesc prompt și solid la
Insti. Grafic Alex. Anca Cluj.

Marele Restaurant

„Pavilionul Hornarului”
Regele Ferdinand 63.

Bucătărie aleasă, mâncări calde și reci permanent, beuturi escelente. Zilnic concert dela ora 8 dim. până la 2 noaptea.
(30) 4-10

In atenția femeilor! A PĂRUT

în editura Librăriei Anca Cluj, îndrumarul doctorului gynecolog Grigoriu Fiecare intitulat „**Cartea Moașelor**” femeie trebuie să-l consulte zilnic, căci cuprinde sfaturi pentru îngrijirea femeii și a copilului înainte și după naștere, noțiuni generale asupra sănătății familiei tuturor îngrijirea boalelor femești cu 130 fotografii femești-explicative.
Prețul 120 lei, plus 5 lei porto, care sumă se trimite înainte.

Prețime!

Nou Apărut!

Predici la morți

de I. Marga

1 expl. 35 lei. Se află la Librăria Anca Cluj.